

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.169/2019/4.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Osztovits András bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A felperesek képviselője: dr. Czudar Balázs ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Sebők Imre Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Sebők Imre ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Pécsi Ítéltábla, Pf.V.20.168/2018/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Szekszárdi Törvényszék, 16.P.20.934/2016/26. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Egyetemlegesen kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. július 19-én az I. rendű felperes, mint adós és az alperes jogelődje (a továbbiakban: alperes) mint hitelező kölcsönszerződést kötött egy a szerződésben meghatározott személygépkocsi vételárának finanszírozására. A szerződés megkötése során az alperes képviseletében a vele ügynöki megállapodást kötött G A C Kft. (a továbbiakban: ügynök) járt el.
- [2] A szerződés szerint a gépjármű vételára 2.922.000 forint, az I. rendű felperes által biztosított saját erő összege 621.376 forint

volt. A kölcsönszerződésben a kölcsön összege, devizaneme 14.378,90 svájci frankban, a deviza elfogadáskori árfolyama 160,00 árfolyamban géppel, majd ennek áthúzását követően 2.300.624 (forintban) és 140,80 elfogadáskori árfolyamban került rögzítésre. Az áthúzás mellett az ügynök pecsétje és ügyintézőjének szignója szerepelt.

- [3] A kölcsönszerződés a kamat mértékét 9,54%-ban, a referencia kamatláb mértékét az elfogadás időpontjában 3 hónapos CHF LIBOR-ban, míg a törlesztőrészletek számát és összegét egyaránt forintban és svájci frankban is tartalmazta. A kölcsönszerződés szerint az I. rendű felperesnek a kölcsönt 2018. augusztus 1. napjáig 120 havi részletben kellett visszafizetni azzal, hogy a teljes hiteldíjmutató évi 11,17% volt, mely az ÁSZF 9. pontja alapján írt feltételekkel megváltozhatott.
- [4] A kölcsönszerződés 6. pontjában a II. rendű felperes az I. rendű felperes tartozásáért készfizető kezességet vállalt.
- [5] A kölcsönszerződés 8.2. pontjában úgy rendelkezett, hogy a kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdések tekintetében a kölcsönt nyújtó üzletszabályzatának általános része, valamint az „Általános Szerződési Feltételek Személygépjármű Vásárlási Kölcsönhöz” (a továbbiakban: ÁSZF) rendelkezései, továbbá az Adatvédelmi Ügyfélértájékoztató irányadóak, melyek a szerződés elválaszthatatlan mellékletét képezik. A szerződés aláírásával az I. rendű felperes kifejezetten elismerte, hogy a fenti okiratokat számára hiánytalanul átadták, azokat megismerte és az abban foglaltakat tudomásul vette.
- [6] Az I. rendű felperes és az alperes 2012. szeptember 21. napján kölcsönszerződésből eredő tartozások pénzügyi visszlízings szerződés keretében történő rendezéséről megnevezéssel megállapodást kötöttek, melyben megállapodtak, hogy a korábban kötött kölcsönszerződésből eredő követelések rendezése és a fedezet megerősítése érdekében megállapodást kötnek. A megállapodás az I. pont 1.1. alpontjában tartalmazta a korábbi kölcsönszerződésben finanszírozott személygépjármű azonosító adatait, valamint aktuális piaci áráként 1.045.000 forintot. A szerződés az 1.2. alpontjában a kölcsöntartozás összegét 8.446,07 svájci frankban, a fennmaradó tartozás összegét 1.214,75 svájci frankban, míg az 1.3. alpontban a lízingsdíjak megállapításánál alapul vett devizában megállapított Áfa nélküli gépjármű piaci árát 7.437,72 svájci frankban határozta meg.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [7] A felperesek keresetükben a kölcsönszerződés „devizanem: CHF” rendelkezése semmisségének megállapítását kérték a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése alapján. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték azzal, hogy az alperest - az általuk előterjesztett elszámolás

alapján - 3.575.918 forint megfizetésére kérték kötelezni. Kérték továbbá, hogy a bíróság a kölcsönszerződés érvénytelensége, az érvényessé nyilvánítás és az elszámolás okán az rPtk. 241.§-a alapján szüntesse meg a felek között a kölcsönszerződésből eredő tartozások pénzügyi visszlízings szerződés keretében történő rendezése tárgyában megkötött megállapodást.

- [8] A szerződés érvénytelensége körében arra hivatkoztak, hogy a felek között megkötött kölcsönszerződés kölcsönösszege vonatkozásában a szerződéskötést megelőzően tárgyaltak, mely egyedi megtárgyaltság folytán egymással forint alapú szerződést kötöttek. Hivatkoztak arra is, ha a szerződés mégis deviza alapú, úgy a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás nem volt megfelelő és a felperesek nem voltak tisztában az árfolyamváltozás kockázatával, ami miatt alappal gondolhatták, hogy az nem valós, illetve az őket csak korlátozott mértékben terheli.
- [9] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában megállapította, hogy az ÁSZF, valamint az Adatvédelmi Ügyféltájékoztató a felek szerződésének részévé vált, mert a felperesek elismerték annak átvételét, megismerését és elfogadását. Hangsúlyozta, hogy a felek között az rPtk.523.§ (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, mely kölcsönszerződés egészét és az ÁSZF rendelkezéseit vizsgálva, valamint a felek között utóbb megkötött kölcsönszerződésből eredő tartozások pénzügyi visszlízings szerződés keretében történő rendezéséről szóló megállapodás alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a felek szerződése a felperesek álláspontjától eltérően deviza alapú kölcsönszerződés, annak devizaneme svájci frank volt.
- [11] Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződésben a kölcsön összege, devizaneme svájci frankban meghatározott összegének áthúzása kapcsán úgy foglalt állást, hogy abból nem következik, hogy a felperesek az alperessel forint alapú szerződést kötöttek, az áthúzott összeg mellé írott forint összeg tájékoztató jellegű, ahogy az aktuális deviza árfolyamot is áthúzással javították.
- [12] Alaptalannak találta a törvényszék a felperesek azon hivatkozását is, hogy a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelen és emiatt a szerződés érvénytelen lenne. A szerződés tartalma, valamint a részévé vált ÁSZF felhívott rendelkezései alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes a Kúria a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések egyes rendelkezéseinek tisztességtelenségéről szóló 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozatában foglaltaknak megfelelően adott tájékoztatást az árfolyamkockázatról. A tájékoztatás az átlagos

fogyasztó számára is világosnak, érthetőnek minősült, ami miatt a vizsgált kikötés tisztességtelensége nem volt megállapítható.

- [13] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyta. Határozatának indokolásában kifejtette, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 3. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben általános érvennyel megfogalmazott rendelkezési elvből következően a per tárgyát és a bíróság eljárási lehetőségét a kérelem határozza meg. A rendelkezési elv jelenik meg és konkretizálódik az rPp.215.§-ában, amely azt jelenti, hogy a bíróság ítéletében „nem ítélt meg annál többet, mint amennyit a fél a keresetében, a viszontkeresetében vagy az ellenkérelmében kért”.
- [14] Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés esetében a fellebbező féltől a fellebbezés tartalmi kellékeit illetően elvárt követelményeket az rPp. 235.§-ának (1) bekezdése határozza meg: a fellebbezésben - egyebek mellett - elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A fellebbezés legfontosabb tartalmi eleme a bírósághoz címzett fellebbezési kérelem, amelynek - a kereseti kérelemhez hasonlóan - határozottnak kell lennie, tehát a fellebbező félnek meg kell jelölnie, hogy a határozat megváltoztatását mennyiben kéri. A határozott fellebbezési kérelem jelöli ki a fellebbezési eljárás kereteit az rPp.253.§ (3) bekezdése szerint, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között változtathatja meg. A fellebbezési illeték összegét is a fellebbezéssel érintett érték határozza meg. A felperesek a fellebbezésükben azt a határozott fellebbezési kérelmet terjesztették elő, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - a perköltségre is kiterjedően - változtassa meg és a kereset szerint állapítsa meg a perbeli szerződés érvénytelenségét.
- [15] Az ítélőtábla idézte a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) 37.§ (1) bekezdését, és rögzítette, hogy a felperesek keresete e törvényi rendelkezésnek megfelelt, az kiterjedt az érvénytelenség jogkövetkezményeinek az alkalmazására is.
- [16] A felperesek fellebbezésükben azonban csak a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérték, a szerződés érvényessé nyilvánítására és egyéb jogkövetkezményekre kiterjedő fellebbezési kérelmük nem volt. Így azonban az ítélőtábla álláspontja szerint a fellebbezés nem teljesíthető, mert a másodfokú bíróság nem hozhat a DH2. tv. idézett rendelkezésének meg nem felelő döntést, nem állapíthatja meg a szerződés érvénytelenségét. Az ítélőtábla a fentiekre figyelemmel a fellebbezés indokait érdemben nem vizsgálta

és az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp.253.§ (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a perbeli szerződés érvénytelenségének megállapítását és a keresetükben meghatározott jogkövetkezmény alkalmazását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. Állították, hogy a jogerős ítélet sérti az rPp. 206. § (1) bekezdését, 253. § (3) bekezdését, és a DH2. tv. 37. § (1) bekezdését.
- [18] Arra hivatkoztak, hogy az eljáró bíróságok az rPp. 206. § (1) bekezdésében ütköző módon, a bizonyítékok téves értékelésével jutottak arra a következtetésre, hogy a szerződés deviza alapú, továbbá hogy az árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást kaptak, és ebben a körben szó szerint megismételték a fellebbezésükben foglaltakat.
- [19] Álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésébe foglalt rendelkezés megsértésével mellőzte az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésük érdemi elbírálását arra hivatkozással, hogy fellebbezésükben nem terjesztettek elő a jogkövetkezmény alkalmazására irányuló kérelmet. Azt nem vitattatták, hogy a DH2. tv. hivatkozott rendelkezése valóban előírja a törvény hatálya alá tartozó devizaszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perben a jogkövetkezmény alkalmazására irányuló, számszaki levezetéssel alátámasztott kérelem előterjesztését, de ennek az elsőfokú eljárásban eleget tettek. A törvényi rendelkezés pedig nem tartalmaz olyan előírást, hogy e kérelem előterjesztése nem csak az elsőfokú eljárásban lenne szükséges, hanem azt a keresetet elutasító elsőfokú ítélet elleni fellebbezésben újra elő kellene terjeszteni.
- [20] Az rPp. 253. § (3) bekezdése kétségtelenül csak a fellebbezési kérelem keretei között teszi lehetővé az elsőfokú ítélet megváltoztatását, ebből azonban nem következik az, hogy elsőfokú ítéletnek az érvénytelenség megállapítása mellett a jogkövetkezményekre is kiterjedő megváltoztatása átlépné a fellebbezés kereteit abban az esetben, ha a fellebbezés a jogkövetkezmény alkalmazására irányuló kérelem ismételt előterjesztése nélkül pusztán az ítélet megváltoztatásának érdemi tartalmára, vagyis az érvénytelenség megállapítására utal. Ezért a jogkövetkezmény iránti kérelem ismételt előterjesztését a másodfokú bíróság megalapozatlanul hiányolta a fellebbezésükből, és az rPp. 253. § (3) bekezdésébe ütköző módon mellőzte a fellebbezés érdemi vizsgálatát. Azt hangsúlyozták, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazására irányuló kérelem nem képezi a kereseti kérelem részét, az egy járulékos jellegű, olyan önálló

kérelem, amelynek a keresettel egyidejűleg, vagy a bíróság felhívására utóbb történő előterjesztését speciális szabály írja elő. A DH2. tv. szerinti, a jogkövetkezmény alkalmazására irányuló keresetet terjesztettek elő, amit a fellebbezésükben nem vontak vissza, ezért annak elbírálását a másodfokú bíróság jogszabálysértően mellőzte.

- [21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [22] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [23] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a felülvizsgálati eljárásban abban a jogkérdésben kellett a Kúriának állást foglalnia, hogy a másodfokú bíróság eljárási szabálysértést követett-e el, amikor a fellebbezést kizárólag akként bírálta el, hogy az csak a perbeli szerződés érvénytelenségének a megállapítására irányult.
- [24] A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem sértette meg az adott tényállás mellett az rPp. 253. § (3) bekezdésében foglaltakat. A Kúria hangsúlyozza, hogy az rPp. szabályozása alapján kialakult egységes és következetes bírói gyakorlat szerint (EBH2001. 536.; Kúria: Pfv.III.21.342/2015.) az elsőfokú eljárásban az elsőfokú bíróságnak a kereset és ellenkérelem adta keretek között van döntési lehetősége és egyben döntési kötelezettsége (rPp. 215. §). Ennek az eljárásjogi alapelvnek megfelelően a másodfokú eljárásban a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátai között lehet és egyben kell is döntenie a másodfokú bíróságnak (rPp. 253. § (3) bekezdés).
- [25] Alapvetően téves a felperesek felülvizsgálati kérelmében foglalt azon érvelés, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására irányuló kérelem nem képezi a kereseti kérelem részét, hanem az csupán járulékos jellegű. Ezzel kapcsolatban a Kúria leszögezi, hogy magából az rPtk. 239/A. § (1) bekezdéséből is az következik, hogy a kizárólag a szerződés érvénytelenség megállapítására, továbbá ezt meghaladóan az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására irányuló kereseti kérelmek önállóak. Az előbbi nem foglalja magába az utóbbi kereseti kérelmet. A másodfokú bíróság által helytállóan idézett és értelmezett rPp. 3. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott rendelkezési elvből következően a fél eljárásjogi joga és egyben kötelezettsége is annak meghatározása a keresetében, hogy milyen körben kéri a bíróság döntését, vagy a konkrét esetben a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, ami a másodfokú bíróság döntési jogkörét korlátozza.
- [26] Ennek megfelelően az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontja szerint is semmis szerződés

esetén a bíróság hivatalból csak a semmisség megállapítására, vagy az ilyen szerződésre alapítottan előterjesztett igény elutasítására szorítkozhat, az érvénytelenség rPtk. 237. § szerinti további jogkövetkezményeit a bíróság semmisség esetén sem alkalmazhatja hivatalból. E jogkövetkezmények alkalmazására csak az általános eljárási szabályok szerint, vagyis a fél erre irányuló kérelme (keresete, viszontkeresete) - vagy a konkrét esetben fellebbezési kérelme - alapján kerülhet sor.

- [27] A perben az nem volt vitás, hogy a felperesek keresete az érvénytelenség megállapítására és annak jogkövetkezményeinek az alkalmazására is irányult. Ezzel szemben a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását már kizárólag annyiban kérték, hogy a másodfokú bíróság a perbeli szerződés érvénytelenségét állapítsa meg, de az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására is kiterjedő fellebbezési kérelmük nem volt. Maradéktalanul egyetértett ezért a Kúria a másodfokú bírósággal a fellebbezés tartalmának az értelmezése körében, figyelemmel az alábbiakra is.
- [28] Ahhoz, hogy a bíróság az ítélettel szemben elvárt tartalmi követelményeknek eleget tegyen és a peres felek rendelkezési joga, ezen keresztül az rPp. 215. § és rPp. 253. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezések se sérülhessenek, a félnek - különösen jogi képviselő által képviseltnek - is teljesítenie kell az eljárásjog vele szemben támasztott követelményeit. Ennek része a fellebbezési kérelem pontos, félre nem érthető megfogalmazása, hasonlóan a keresethez. Ebben adott esetben a bíróságnak is van közrehatási kötelezettsége, mert amennyiben a fellebbezési kérelem és annak indokolása nincs összhangban egymással, a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, hogy a fellebbezés tartalmánál fogva mire irányul, és kétség esetén a felet fel kell hívni a fellebbezési kérelem pontos előterjesztésére (BH2000. 494.)
- [29] A konkrét esetben azonban a másodfokú bíróságot ez a kötelezettség azért nem terhelte, mert a felperesek fellebbezési kérelme és annak indokolása összhangban állt egymással, a fellebbezési kérelmükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását egyértelműen és kizárólag annyiban kérték, hogy a másodfokú bíróság a perbeli szerződés érvénytelenségét állapítsa meg, és fellebbezésük indokolása is kizárólag ezzel volt kapcsolatos. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására is kiterjedő fellebbezési kérelme a felpereseknek nem volt, erre vonatkozóan a fellebbezésük indokolása sem tért ki. Ezért a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelem tartalmát a tartalom szerinti elbírálás elve (rPp. 3. § (2) bekezdés) alapján is helytállóan határozta meg.
- [30] A perben eljáró másodfokú bíróság ezért erre irányuló fellebbezési kérelem hiányában - aminek előterjesztése a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a felperesek önálló eljárásjogi döntési jogkörébe tartozott, és amitől a perben eljáró bíróságok nem zárták el - nem vizsgálhatta, és hivatalból nem is rendelkezhetett a perbeli szerződés esetleges semmissége miatt

alkalmazható további jogkövetkezményekről. Ebből következően pedig a másodfokú bíróság az rPp. 253. § (3) bekezdésében foglaltak megfelelő alkalmazásával állapította meg, hogy kizárólag a szerződés érvénytelenségének megállapítása lehetett volna a másodfokú eljárás tárgya. Tekintettel azonban arra, hogy - a felperesek által sem vitatottan - ilyen tartalmú döntést a másodfokú bíróság a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése rendelkezésének megfelelően nem hozhatott, helytállóan járt el, amikor a fellebbezés indokait érdemben nem vizsgálva az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

- [31] A fentiek miatt a másodfokú bíróság helyesen járt el, amikor a szerződés érvényességét érdemben nem vizsgálta, így a bizonyítékokat sem mérlegelte. A felperesek által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rPp. 206. § (1) bekezdését a jogerős ítélet nem sértette, nem sérthette meg, mivel annak alkalmazására nem is került sor.
- [32] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [33] A felülvizsgálati eljárásban is pervesztes felperesek az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) és (6) bekezdései alapján megállapított - ügyvédi munkadíjából álló felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeinek a megfizetésére. A felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [34] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [35] A Kúria a döntését az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. február 27.

. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István dk.
előadó bíró, Dr. Osztoivits András sk. bíró